

De vaste commissie voor Financiën heeft op 18 juni 2024 enkele vragen en opmerkingen aan de Minister van Financiën voorgelegd over zijn op 27 mei 2024 toegezonden brief inzake een onderzoek naar ervaren discriminatie bij burgers door banken en betaalinstanties (Kamerstuk 32 013, nr. 289).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Tielen

Adjunct-griffier van de commissie,
Van der Steur

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, D66, BBB en DENK hebben kennisgenomen van de brief over het onderzoek naar ervaren discriminatie bij burgers door banken en betaalinstanties en hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-en PvdA-fractie

De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA zijn ontsteld door de resultaten van het onderzoek. Zij vinden het zeer onwenselijk dat discriminatie en gevoelens van gediscrimineerd worden nog steeds voorkomen.

Deze leden vragen op welke manier de Minister ervoor gaat zorgen dat de ervaren discriminatie onder islamitische klanten van banken en betaalinstanties wordt voorkomen.

Tevens vragen zij hoe de Minister ervoor gaat zorgen dat de banken, die aangeven hun beleid tegen discriminatie te gaan intensiveren, dit ook daadwerkelijk doen. Op welke manier gaat de Minister dit monitoren en hoe gaat de Minister ingrijpen?

De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA hebben in het commissiedebat Financiële markten op 30 mei 2024 ook vragen gesteld over dit onderwerp. Deze leden zijn blij dat de Minister van Financiën in dit debat heeft toegezegd verder onderzoek te doen naar de aanpak tegen discriminatie bij banken, en daarbij te kijken naar het expliciet beleggen van het toezicht op discriminatie. Deze leden vragen om een tijdspad van de verschillende acties die de komende tijd volgen op dit onderwerp. Zij vragen om dit tijdspad in te passen in totaaloverzicht van alle acties die vanuit het ministerie, individuele banken, De Nederlandsche Bank (DNB) en de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) volgen.

De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA hebben daarnaast een vraag over de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Hoe gaat de Minister ervoor zorgen dat in het licht van de Wwft banken hun klanten niet overmatig ondervragen en dat uitvoering van de Wwft geen discriminatie in de hand werkt?

Deze leden hebben ook vragen over het belang van het in bezit zijn van een betaalproduct. In het bezit zijn van een betaalproduct is essentieel om jezelf en je gezin van eerste levensbehoeften te voorzien. Hoeveel mensen krijgen jaarlijks te maken met een geblokkeerde rekening? En hoe gaat de Minister ervoor zorgen dat burgers wiens rekening zonder waarschuwing van de bank is geblokkeerd, toch in de eerste levensbehoefte kunnen voorzien?

Daarnaast hebben de leden nog een specifieke vraag over het gebruik van algoritmes. Wat doet de Minister om discriminatie door algoritmes te voorkomen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie onderschrijven het standpunt van de Minister dat discriminatie niet acceptabel is. Deze leden vinden het dan ook positief dat de Minister actief stappen zet om discriminatie binnen financiële markten zoveel mogelijk te voorkomen. Zij hebben verder geen vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie vragen zich af welke waarborgen de Minister zou willen hanteren om alle vormen van discriminatie aan te pakken bij financiële instellingen.

Is de Minister van mening dat er een uitputtende definitie is van ervaren discriminatie? Zo ja, wat is de definitie van ervaren discriminatie?

Vragen en opmerkingen van de leden van de Denk-fractie

De leden van de DENK-fractie merken op dat de definitie van ervaren discriminatie in het rapport is gebaseerd op percepties van de respondenten. Deze leden vragen aan de Minister hoe deze perceptiegebaseerde definitie ervoor zorgt dat objectieve vormen van discriminatie niet over het hoofd worden gezien.

De leden van de DENK-fractie constateren dat de aanbevelingen in het rapport voornamelijk zijn gericht op het verbeteren van communicatie en transparantie van banken. Zijn tevens concrete beleidsmaatregelen voorgesteld die structureel discriminatie moeten aanpakken? En zo ja, welke maatregelen zijn dit?

Deze leden willen weten op welke manier de aanbevelingen uit het rapport worden gemonitord en geëvalueerd om te garanderen dat deze daadwerkelijk worden geïmplementeerd en het beoogde effect hebben. Zijn specifieke evaluatiecriteria opgesteld en hoe vaak wordt de voortgang gemeten?

De leden van de DENK-fractie vragen de Minister welke concrete stappen banken en betaalinstanties sinds de publicatie van het rapport hebben ondernomen om de bevindingen en aanbevelingen aan te pakken. Deze leden verzoeken hierbij om een overzicht van de genomen maatregelen en de voortgang hiervan. De leden van de DENK-fractie hebben eerder gevraagd om de invoering van de code of conduct; zij zijn benieuwd naar de voortgang.

Verder willen deze leden inzicht in de rol die toezichthouders zoals DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) spelen bij het aanpakken van discriminatie door banken en betaalinstanties. Welke specifieke acties ondernemen deze toezichthouders om discriminatie te voorkomen en op te sporen?

Deze leden vragen de Minister om te reageren op de kritiek dat de discriminatie niet alleen door de banken komt, maar dat de discriminatie een gevolg is van de Wwft.

Voorts willen deze leden weten hoe er wordt omgegaan met gedupeerden van discriminatie door banken en/of betaalinstanties. Kan de Minister verduidelijken of er proactief inzet wordt gepleegd om deze gedupeerden te benaderen, excuses aan te bieden en waar nodig ook compensatievergoeding aan te bieden?

Tot slot willen de leden van de DENK-fractie vragen aan de Minister wat de totale reikwijdte is van de door de banken gehanteerde algoritmen. Verzamelen deze algoritmen alle data die over onderhavige personen of instellingen kunnen worden gevonden op het internet of worden internetartikelen, die als tendentius kunnen worden gezien, wel uitgesloten door deze algoritmen?